

Motion till riksdagen 2020/21:4025

av **Maria Malmer Stenergard m.fl. (M)**

med anledning av prop. 2020/21:171 Angiven yrkesgrupp – åtgärder för en begriplig sjukförsäkring

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår proposition 2020/21:171 Angiven yrkesgrupp – åtgärder för en begriplig sjukförsäkring.

Motivering

Regeringen har överlämnat en proposition till riksdagen med förslag som har till uttalat syfte att åstadkomma en ökad konkretisering i bedömningarna av arbetsförmåga mot normalt förekommande arbete i sjukförsäkringen.

Förslaget innebär att bedömningen av arbetsförmågan efter dag 180 i rehabiliteringskedjan ska göras mot förvärvsarbete i en sådan angiven yrkesgrupp som innehåller arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden.

Vi ser flera utmaningar och svårigheter med det aktuella förslaget. Begreppet normalt förekommande arbete infördes i lagstiftningen 1997 som en del av den s.k. steg-för-steg-modellen (prop. 1996/97:28). Modellen innebar att bedömningen av arbetsförmågan successivt vidgades från en bedömning av arbetsförmågan i relation till den försäkrades befintliga arbete till en bedömning mot ett på arbetsmarknaden normalt förekommande arbete. År 2008 ersattes steg-för-steg-modellen med den s.k. rehabiliteringskedjan med fasta tidpunkter för när arbetsförmågan ska bedömas mot olika bedömningsgrunder (prop. 2007/08:136). Begreppet normalt förekommande arbete ersattes samtidigt med begreppet ”arbete på den reguljära arbetsmarknaden”. Detta innebär att en grundläggande princip för den svenska sjukförsäkringen är att arbetsförmågan efter en tids sjukskrivning ska bedömas mot någon form av vidare arbetsmarknadsbegrepp än det befintliga arbetet.

Flera remissinstanser pekar på att den nya bedömningen skulle riskera att Försäkringskassan, vid en handlägningsbestämmelse, schablonartat skulle hänvisa till den

yrkesgrupp som har störst toleransnivå. Av propositionen framgår inte varför detta skulle vara önskvärt eller på vilket sätt detta skulle förhindras genom det lämnade förslaget.

Förvaltningsrätten i Växjö utvecklar sin kritik mot lagförslaget: ”Införandet av ett krav på att beakta sådant angivet arbete som är normalt förekommande kan leda till flera svårigheter i tillämpningen. Dessa är bland andra följande. Hur ska en försäkrad kunna bedöma i förhållande till vilken yrkesgrupp hans anspråk kommer att bli bedömt av Försäkringskassan? Hur ska den försäkrade kunna få den medicinska utredningen kompletterad sedan Försäkringskassan ifrågasatt ett anspråk med hänvisning till förmåga att utföra angivet förvärvsarbete? Bör Försäkringskassan ha möjlighet att ange ett annat förvärvsarbete? Vad får det, i så fall, för följd för beslutsprocessen och en domstolsprövning?”

Även Svenskt Näringsliv pekar i sitt remissvar på att beslut om utpekade yrkesgrupper, vid avslagsbeslut, kan förväntas skapa osäkerhet om sjukförsäkringens omfattning hos den försäkrade. I förlängningen kan detta öka antalet tvister.

Det går inte att utläsa av lagtexten vad arbetsförmågan ska bedömas mot, utan det kommer att vara handläggaren som kommer att tvingas bestämma prövningsramen. Besluten riskerar att bli svåra att förutse då det är först när Försäkringskassan har avgjort detta som den försäkrade vet förutsättningarna för sin rätt till sjukpenning.

Det är också viktigt att komma ihåg att arbetsmarknaden är föränderlig, och att sjukförsäkring skyddar inkomsten vid nedsatt arbetsförmåga, men är inte en specifik försäkring för ett visst yrke. Försäkringskassans uppgift är heller inte matchning mellan arbetssökande och arbetsgivare på arbetsmarknaden – det är Arbetsförmedlingen som har det till sin uppgift. För att undvika långa sjukskrivningar och att människor snabbt kommer tillbaka i arbete efter sjukskrivning är det samlade stödet från Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen viktigt. Samarbetet mellan myndigheterna behöver stärkas så att människor inte faller mellan stolarna. Tidiga insatser samt ett väl fungerande samarbete för återgång i arbete mellan de olika aktörerna i rehabiliteringskedjan minskar sjukfrånvaron.

Antalet sjukskrivna har varierat kraftigt mellan åren. Långt mer än vad skillnader i hälsa kan förklara. Forskning har visat att regelverket spelar en roll för sjukfrånvarons utveckling såsom exempelvis ersättningsnivåer. Men också graden av kontroll och attityder till sjukfrånvaron bidrar till variationerna över tid. Moderaterna vill i sammanhanget framhålla den utveckling med ökat antal avslag av sjukpenning som har skett sedan nuvarande regering införde ett mål för minskat antal sjukpenningdagar. Målet har påverkat Försäkringskassans handläggning av sjukpenningärenden och minskat andelen sjukskrivna som får sin sjukpenning indragen. Vilket också framgår av en rapport från Inspektionen för socialförsäkringen (ISF). Ansvaret för den senaste tidens ökade andel avslag vilar således mycket tungt på regeringens ledning och styrning.

Med den nya lagstiftningen är risken betydande att människor återigen lämnas utan tillräckligt stöd och hjälp tillbaka i arbete innan sjukfrånvaron blir långvarig, och svårigheterna att komma tillbaka i arbete ökat. Det hjälper vare sig den sjukrivne eller bidrar till en väl fungerande stabil sjukförsäkring framgent.

Mot den bakgrunden anser Moderaterna att riksdagen bör avslå propositionen.

Mattias Karlsson i Luleå (M)

Katarina Brännström (M)

Arin Karapet (M)

Ann-Sofie Alm (M)